

UZASADNIENIE

Potrzeba i cel uchwalenia ustawy

Projekt ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego ma na celu wykorzystanie zaktualizowanych danych podatkowych z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych do obliczenia dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z przepisami przejściowymi ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572 i 1717), wprowadzającymi reformę dochodów jednostek samorządu terytorialnego (dalej: JST), dochody JST z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych na rok 2025 zostały ustalane na podstawie danych zawartych w złożonych za rok 2022 zeznaniach podatkowych, według stanu na dzień 10 marca 2024 r. (art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego). Na etapie opracowania projektu ustawy przyjęto dane, które były wówczas dostępne w bazach danych. W związku z aktualizacją danych będących podstawą naliczenia dochodów JST z tytułu udziału w podatku CIT na rok 2025 oraz aktualizacją kwot potrzeb oświatowych dokonaną przez Ministra Edukacji, zasadne jest wykorzystanie tych zaktualizowanych danych do obliczenia dochodów JST na rok 2026, w zakresie, w jakim przewiduje to ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – co zapewni właściwą, zgodną z danymi alokację środków do jednostek.

Dochody samorządów z tytułu udziału w PIT czy CIT na rok 2026 będą naliczane zgodnie z obowiązującą ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, tj. na podstawie danych podatkowych za rok 2024. Natomiast naliczenie subwencji ogólnej dla JST na rok 2026 opiera się na ustaleniu przyrostów (potrzeb finansowych oraz kwoty kalkulacyjnej) zachodzących między rokiem 2026 a rokiem 2025. Na rok 2026 potrzeby finansowe JST będą naliczane według ustawy, zaś aktualizacja, o której mowa wyżej, dotyczyć będzie wyłącznie roku 2025, będącego podstawą ustalenia przyrostu. Wykorzystanie, wygenerowanych przez systemy informatyczne, zaktualizowanych danych o dochodach podatników CIT, pozwalając na precyzyjne przypisanie dochodów osiąganych przez poszczególnych podatników do właściwej JST, umożliwi zatem ustalenie dochodów subwencyjnych JST na rok 2026, w oparciu o aktualne dane.

Projekt wprowadza więc rozwiązania o charakterze technicznym, nie ingerując w metodologię ustalania dochodów JST.

Ponadto, przedłożenie projektu ustawy wynika również z potrzeby przedłużenia na rok 2026 parametrów służących ustaleniu przeliczeniowej liczby mieszkańców. Przeliczeniowa liczba mieszkańców jest istotnym elementem przy naliczeniu potrzeb wyrównawczych i korekt z tytułu zamożności, dlatego też utrzymanie obowiązujących zasad konstrukcji systemu dochodów zapewni stabilność dochodów JST i pozwoli na dokonanie w 2026 r. ewaluacji systemu dochodów samorządowych w sposób adekwatny i obiektywny. Proponowane rozwiązanie, będące kontynuacją metody obliczeniowej zastosowanej w 2025 r., zostało uzgodnione ze stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Dlatego też koniecznym jest wprowadzenie proponowanych rozwiązań, aby prawidłowo ustalić dochody JST na rok 2026.

Szczegółowy zakres projektowanych zmian

W art. 1 projektowanej ustawy wprowadza się następujące zmiany w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego:

1) dodanie art. 80a

Zgodnie z ustaleniami ze stroną samorządową KWRiST, do ustalenia przeliczeniowej liczby mieszkańców na rok 2026 proponuje się utrzymanie obszarów wydatkowych JST i wartości ich wag, determinant wpływających na potrzeby wydatkowe w danym obszarze wydatkowym oraz wysokości współczynników regresji dla poszczególnych determinant z roku 2025.

Dodatkowo, zgodnie z ustaleniami, w celu doprecyzowania proponuje się dookreślenie, że obszar oświata i wychowanie – wychowanie przedszkole, uwzględnia dzieci uczęszczające do przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne.

Ponadto w ust. 2 uregulowano przypadek parametrów objętych tajemnicą statystyczną, o której mowa w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1799). W takiej sytuacji będą przyjmowane ostatnio dostępne wartości determinant, które nie były objęte tajemnicą.

2) dodanie art. 93a

Regulacja ta umożliwi ustalenie dochodów JST na rok 2026 z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, udziału w podatku dochodowym od osób prawnych oraz

subwencji ogólnej z budżetu państwa uwzględniając dochody za rok 2025 obliczone z wykorzystaniem dostępnych danych.

W projektowanym art. 93a w:

- pkt 1 lit. a i b proponuje się przyjęcie do obliczeń przewidzianych w ustawie z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego danych o wysokości dochodów podatników podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2022 oraz o należnym podatku dochodowym od osób prawnych w zakresie lat 2021 – 2022, według stanu na dzień 30 czerwca 2025 r. Lata te były podstawą naliczenia dochodów JST na rok 2025,
- pkt 1 lit. c, z uwagi na naliczenie dochodów JST z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych na podstawie zaktualizowanych danych, przewiduje się aktualizację kwoty kalkulacyjnej na rok 2025, będącej podstawą ustalenia subwencji ogólnej z budżetu państwa,
- pkt 1 lit. d proponuje się przyjęcie zaktualizowanych danych w zakresie potrzeb oświatowych, naliczonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, o których informacje zostały przekazane ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych do dnia 31 maja 2025 r.,
- pkt 1 lit. e proponuje się, w związku z aktualizacją dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych oraz potrzeb oświatowych, przeliczenie potrzeb wyrównawczych i potrzeb uzupełniających, a także korekty z tytułu zamożności za rok 2025,
- pkt 2, przewiduje się ustalenie wskaźnika służącego do naliczenia kwoty kalkulacyjnej na rok 2026, z wykorzystaniem dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych za rok 2025, obliczonych na podstawie zaktualizowanych danych w zakresie tych dochodów.

W art. 2 projektu ustawy określono termin wejścia w życie ustawy, tj. z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Zaproponowany termin wejścia w życie ustawy pozwoli na naliczenie dochodów JST na rok 2026 zgodnie z proponowanymi rozwiązaniami według poprawnych danych oraz przekazanie do samorządów, możliwie szybko, informacji o wysokości ich dochodów w związku z prowadzonymi przez JST pracami nad budżetami samorządowymi na rok 2026. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) w

uzasadnionych przypadkach akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym. Charakter przepisów zawartych w omawianym projekcie uzasadnia zastosowanie wyżej wymienionego terminu wejścia w życie.

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych, stosownie do § 27 ust. 3 pkt 4 lit. b uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej i nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektu ustawy działań umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.